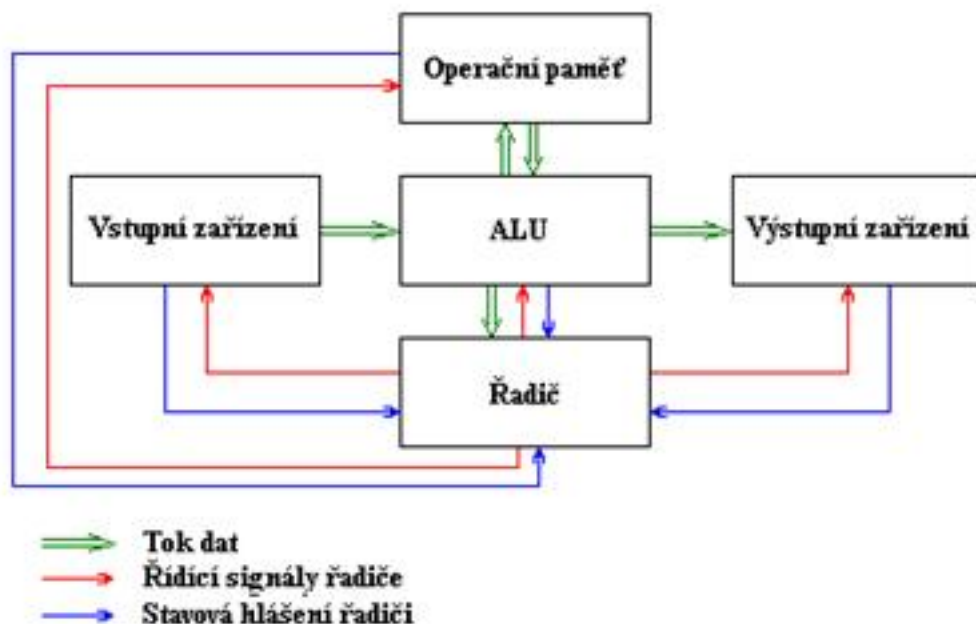

Vnější a vnitřní paměť.

Vnitřní paměť

Paměť, ke které má procesor přímý přístup

von Neumannové schema

Rychlá, libovolný přístup

při vypnutí PC se obsah ztratí

Její správu a alokaci obstarává zpravidla OS

Lze ji dále dělit na:

- Operační paměť– zpravidla typu RAM

- Cache procesoru

- Registry procesoru a chipsetu

Data ve vnitřní paměti – přístup k datům

Každé paměťové místo v RAM má svou unikátní adresu

Adresace paměti – viz. předmět Operační systémy

Data lze ukládat a následně k nim přistupovat pomocí výše zmíněných adres

Adresy jsou většinou vyjadřovány pomocí hexadecimálních čísel

Různé datové typy mohou alokovat různě veliký paměťový prostor

Programátor zřídka pracuje přímo s adresami – viz dále Konstanty a Proměnné

Vnější paměť

Paměť určená k trvalému ukládání dat

Procesor k ní nemá zpravidla přímý přístup

Pomalejší než vnitřní paměť, sekvenční nebo libovolný přístup

Je stálá – při vypnutí PC se obsah neztratí

OS k přístupu používá ovladače zařízení, příp. souborový systém aj.

Data jsou zpravidla organizovány v souborech

Sekvenční přístup

Používají jej magnetické pásky

Primárně určeno pro zálohování

Nelze okamžitě přejít na konkrétní data, je nutno číst celou sekvenci od počátku – vysoká

latence (zpoždění)

Neexistují adresáře, soubory, žádná organizace

Přímý přístup

- Lze okamžitě přejít na konkrétní data - adresace
- HDD, SSD, optické disky, flash, floppy, ZIP ...
- Data uložená v souborech, hierarchie pomocí adresářů
- Přístup k souborům pomocí souborového systému
- Data uložena jako textováči binární
- Rychlost závisí na optimálním uložení dat a technických parametrech

Datové typy a jejich rozdělení

Void

Jednoduché datové typy

- Jsou definovány identifikátorem a datovým typem v deklarační oblasti
- int(typ) vek(identifikátor);
- Definovány relace
- = > < !=
- V paměťovém prostoru uložena přímo hodnota této proměnné/konstanty

Ordinální datové typy - vlastnosti

- Hodnota má svého
- předchůdce pred(x)
  - následovníka succ(x)
- Její pozici lze číselně ohodnotit – ordinální číslo ord(x)

Základní ordinální typy

- integer – celé číslo (1, 45, 9, -7 ....)
- boolean – logická hodnota true/false
- char – znak ('w', 't', '8' ...)
- interval – viz dále
- enum – výčtový typ, viz dále

interval

- Souvislá neprázdná podmnožina hodnot ordinálního typu
- Horní a dolní mez dána konstantou daného ordinálního typu

enum

- Datový typ definovaný uživatelem
- Jednotlivé hodnoty mají přiřazeny svá ordinální čísla, počínaje 0

Neordinální datový typ

real

- Konečná podmnožina hodnot reálného typu
- Reálný typ – hodnoty a pohyblivou desetinnou čárkou
- V paměti uložen jako dvojice hodnot (M,N), kde M – mantisa N - exponent
- Má omezení – existuje pouze tzv. strojová nula určena intervalem (0,minreal) minreal -

absolutní hodnota minimálně zobrazitelné hodnoty na daném HW S touto konečnou přesností se vykonávají i všechny operace s reálnými čísly

- Možno provádět konverze integer <==> real – ztráta přesnosti

Strukturované datové typy

- Skupina proměnných jednoduššího typu
- Skupina jednoduchých typů
- Skupina "nižších" strukturovaných typů
- Jejich kombinace
- Poskytuje prostředky pro práci s jednotlivými prvky
- Základní strukturované typy
  - Pole – kolekce prvků stejného typu
  - String – řetězec, pole znaků
  - Záznam (struct)
  - Množina
  - Soubor
  - Dynamické datové struktury

ADT abstraktní datové typy

Strukturované DT, co víte o polích a řetězcích

Strukturované DT je skupina jednodušších typů

poskytuje prostředky pro práci s prvky dat, tj. pro jejich zpřístupnění

Konkrétní strukturované typy opět závisí na programovacím jazyce (string, array)

Pole

ma pevný počet prvků,

přístup pomocí indexu,

každý index má právě jeden přiřazený prvek,

`int[] a = new int[20];`

index je většinou integer, nebo jiný ordinální typ

nebo řetězec a to bude asociativní pole ADT tabulka, mapa, HashMap

můžou být dynamické

Řetězec(String)

pole znaků

OOP jazyky to mají jako objektový typ

dá se dostat k prvku pomocí indexu

ADT - co to je, které znáte, výhody, zákl. operace nad

ADT kontejnery

Abstraktní datové struktury nebo Dynamické datové struktury

rozsah může měnit

last resource

Definice: abstraktní datový typ je implementačně nezávislá specifikace struktury dat s operacemi povolenými na této struktuře.

implementačně nezávislá nezávisí na tom jak je to nakódované

Hlavní výhoda ADT:

snadné používání pomocí metod či funkcí

vlastní implementace je programátorovi skryta

jsou implementovány v knihovnách nebo přímo v jazyce

lze označit za kontejnery, určený k organizovanému skladování jiných objektů, podle určitých pravidel.

kontejner by měl mít definované tyto operace: new konstruktor, size, read, insert, delete, clear

Kritéria pro rozčlenění ADT, typ ukazatel

Počet a vzájemné uspořádání složek

statické= nemění se

dynamické= mění se

Typ objektů uvnitř

homogenní = všechny stejného typu

nehomogenní= různého typu java ArrayList?

Existuje bezprostřední následník

lineární= existuje [pole, seznam]

nelineární= neexistuje [strom, tabulka]

Pointer = ukazatel

- Ukazatel je základním stavebním kamenem dynamických datových struktur v jazycích jako C nebo Pascal.
- Nezavádí se deklarací v deklaracní části programu, ale pomocí speciálního příkazu v těle programu.
- Ukazatel v sobě uchovává adresu prvku v operační paměti počítače.
- Adresa, kterou ukazatel obsahuje, může ukazovat do libovolné části operační paměti.
- Konkrétní typ ukazatele je určen dle datového typu dynamické proměnné, na kterou ukazatel ukazuje.
- Každý nový ukazatel tedy slouží jedné dynamické proměnné.

Popište LIFO, FIFO - vše o co nich víte

Zásobník -LIFO

homogenní, lineární, dynamický

Přístup pouze k vrcholu, vkládání pouze na vrchol.

LIFO= Last-In-First-Out

Využití-odložení informace, výběr v opačném pořadí.

Zásobník lze implementovat pomocí pole či pomocí lineárního seznamu (linked-list).

LIFO Operace

create

push

pop

top,is_empty

Implementace v C

```
typedef struct{
    int top;
    int items[STACKSIZE];
}STACK;
```

Fronta FIFO

Fronta je opakem zásobníku

homogenní, lineární, dynamická

Prvky se z fronty odebírají v tom pořadí, v jakém se do fronty vkládají

FIFO - First-In-First-Out (kdo dřív přijde..)

Frontu lze implementovat stejně jako zásobník.

Operace

create

push

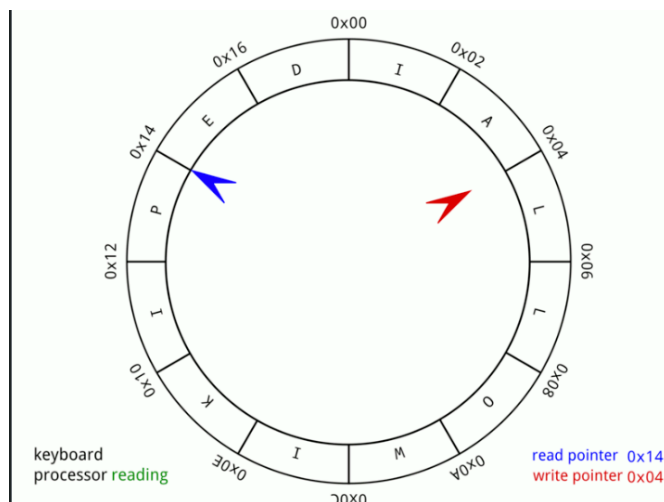
pop

is_empty

Popište Kruhový buffer - princip, vlastnosti, možnost použití atd.

Kruhový buffer (circular buffer)

- Speciální příklad FIFO
- Používaný jako vyrovnávací paměť
- Princip:
  - Tvořen fixním polem a 2 ukazateli na první obsazený (**first**) a první volný prvek (**last**)
  - Při přidání prvku se **last** inkrementuje v kruhu
  - Při odebrání se inkrementuje **first**, původní se přemaže (uvolní)
  - Celý proces je implementován v kruhu
- Složitost čtení (odstranění) i přidání je $O(1)$

Miň práce s paměti

Popište ADT Seznam, rozdíl oproti LIFO (resp. FIFO)

Seznam - list

- Seznam je zobecněním fronty a zásobníku
- Data lze přidávat a odebírat na libovolné místo seznamu
- Homogenní, lineární, dynamická ADS
- V seznamu definujeme ukazovátka, které označuje místo v seznamu, kam budeme prvek vkládat či ze kterého budeme prvek vybírat nebo pouze číst jeho hodnotu.
- Pouze v místě ukazovátka lze přidat / zrušit / aktualizovat prvek.

Lineární seznam – linked list

- Nejčastější forma implementace seznamu
- Rozeznáváme tyto typy:
  - ☐ Jednosměrný – prvek odkazuje na následující
  - ☐ Dopředný – prvek odkazuje na předchozí
  - ☐ Obousměrný - prvek odkazuje na oba
  - ☐ Kruhový – libovolný z přechozích + konec odkazuje na začátek

Operace create, add, remove, is_empty list, find(element), size, clear, move element

Popište ADT Heap - princip, vlastnosti, možnost použití

Heap = Halda, Hromada

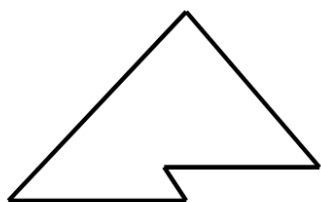
Halda

- Co je to halda?
- Strom (ADT), který splňuje vlastnost haldy.
- Vlastnost haldy: pokud B je potomek A, pak platí že:
  - $h(A) \geq h(B)$ **max-heap**
  - $h(A) \leq h(B)$ **min-heap**
- Funkce $h(X)$ udává hodnotu klíče uzlu X.
- Halda se chová jako prioritní fronta
- Na vrcholu je vždy prvek s nejvyšší prioritou podle typu haldy
- Typ stromu určuje zároveň typ haldy.
- V mnohých algoritmech využijeme např. **binární haldu**.

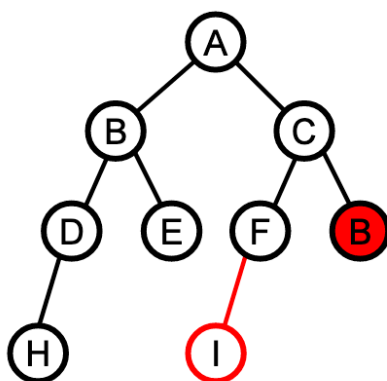
Binární halda

- Binární halda je binární strom, pro který platí:
  - Vlastnost tvaru: strom je buď vyvážený, nebo se poslední úroveň stromu zaplňuje zleva doprava.
  - Vlastnost haldy

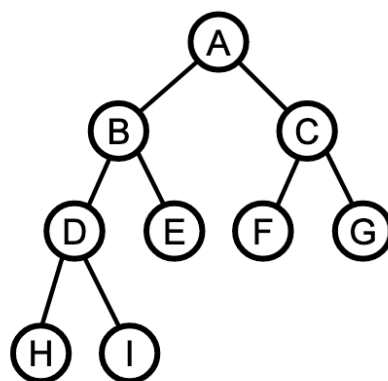
schema binární haldy

není binární halda

binární min-halda

Binární halda - konstrukce

- Konstrukce binární haldy je následující:
  - Přidáme uzel na spodní úroveň haldy
- Porovnáme přidaný uzel s rodičem. Pokud je ve správném vztahu, končíme
  - Pokud ne, prohodíme uzel s rodičem a opakujeme předešlý krok
- Maximální počet kroků je tedy roven výšce stromu
- Složitost je tedy $O(\log n)$
- Obecně ovšem platí, že cca 50% uzlů jsou listy a cca 75% uzlů se nachází v posledních 2 úrovních
- Proto také obecně platí že většina přesunů se uskuteční jen o pár úrovní
- Binární halda tedy podporuje vkládání v mnohem rychlejším čase, než je dán složitostí

Popište ADT Dynamické pole, srovnání, princip, výhody atd.

Dynamické pole

- Známé např. z Javy jako Vector, ArrayList
- Datový kontejner postavený nad polem
- Eliminuje základní nedostatek pole, kterým je **fixní velikost**
- Kontejner poskytuje základní sadu funkcí:
  - `add(x)`
  - `remove(i)`
  - `get(i)`
  - `size()`
- Prvky ukládány ve vnitřním poli fixní délky
- Jakmile je kapacita naplněna:
  - Vytvoří se nové větší pole (cca 2x kvůli amortizaci)
  - Stávající prvky se překopírují
  - Staré pole se dealokuje
- Analogický postup při velké neobsazenosti
- Složitost se pohybuje v rozmezí $O(1) - O(n)$

ADT Množina - co o něm víte

- ADT bez garance pořadí prvků
- Implementace matematického pojmu množina s garancí jedinečnosti prvku
- Princip:
  - Implementace založena na seznamu bez reference na aktuální prvek
  - Implementace musí hlídat unikátnost prvku
  - Přímochará, ale neefektivní – při hledání prvku je třeba projít celou množinu – $O(n)$
- Je lepší využít hashovací tabulku – viz dále v semestru

Definice algoritmu, jeho vlastnosti

Definice: algoritmus je postup, jak řešit daný problém, abychom realizací tohoto postupu dospěli od zadaných vstupních dat k požadovanému výsledku

Postupujeme po krocích, které se nazývají příkazy.

Hromadnost (obecnost)

pracuje nad obecnou množinou dat

Determinovanost(určitost)

každý stav algoritmu je jednoznačně určen z výsledků předchozího stavu.

Konečnost

pro konečnou množinu dat, dojde v rozumném čase k výsledku.

Rezultativnost(korektnost)

Co víte o složitosti algoritmu ?

Ukazuje jak je připraven na práci s různým množstvím dat.

Jak počítat složitost?

Sečítáme všechny elementární operace

porovnání dvou čísel

aritmetická operace

přesun čísla v paměti

Zjednodušení 1: počítáme pouze elementární operace nad daty

Zjednodušení 2: počítáme pouze porovnání čísel nad daty

- **Definice:** Asymptotická složitost algoritmu

A je řád růstu funkce $f(N)$, která

charakterizuje počet elementárních

operací algoritmu **A** při zpracování dat o

rozsahu **N**.

Amortizovaná složitost (AMS)

- Určuje časovou složitost jako průměr v sekvenci nejhorších případů
- Na rozdíl od průměrné nevyužívá pravděpodobnost a je **zaručená**
- Paradoxně může mít **lepší** průběh než asymptotická (ASS) – jak je to možné ?
  - Algoritmy s vysokou ASS často mění strukturu samotných dat
  - To se samozřejmě promítá do časové složitosti
  - A potom se „špatný případ“ nestane dlouhou dobu – nastane jeho **amortizace**

Co víte o rekurzi a backtracingu?

Rekurze - definice

Matematická:

pojmem rekurze rozumíme definování funkce nebo procesu pomocí jeho samého.

Programátorská:

rekurzivní algoritmus obsahuje opakované vnořené volání stejné funkce. Tuto funkci nazýváme rekurzivní.

Tři pravidla:

1. Musí být definována podmínka pro ukončení algoritmu.

2. V každém kroku rekurze musí dojít ke zjednodušení problému.

3. V algoritmu se nejprve musí ověřit, zda nastala koncová situace. Když ne, provede se rekurzivní krok.

Rozlišujeme dva typy rekurze

Přímá rekurze: funkce volá sama sebe.

Nepřímá rekurze: vzájemné volání několika funkcí. př.: funkce $A > B > C > A$.

Backtracking(česky: prohledávání s návratem)

Slovní formulace: zkoušíme přípustná umístění dam, pokud nejde další dáma umístit, vrátíme se do předchozího stavu a zkusíme další možnost.

Sorting - co to je, jejich dělení podle typu dat, BogoSort, zajíci a želvy

sort = třídění, uspořádání dat.

Tři „typy“ algoritmů

Školní-jednoduché algoritmy, obvykle kvadratická složitost. Vhodné pro malé množiny dat a pro pochopení principu řazení dat.

Praktické-algoritmy používané v praxi, složitost lepší než kvadratická, často podpora ve standardní knihovně jazyka.

Teoretické-vědecké práce, které(zatím) do praxe nepronikly.

Typ (velikost) dat

Vnitřní používáme pro data, která lze najednou uchovat v operační paměti.

Vnější v případě rozsáhlých dat na čítaných průběžně z disku.

Strukturovaná data

Stabilní algoritmy –vzájemné pořadí údajů se stejným klíčem zůstane zachováno.

Nestabilní alg. –toto pořadí nelze zaručit.

Částečně seřazená data

V řadě případů jsou data částečně uspořádaná předem.

Přirozený algoritmus –je na takových datech rychlejší.

Nepřirozený algoritmus –je na nich stejně rychlý jako na náhodných datech.

Zajíci a želvy různá čísla se posouvají na svá místa s různou rychlostí.

BogoSort

- Nebo také RandomSort, MonkeySort
- Nejlépe jako StupidSort
- Teoretický algoritmus demonstrující nejhorší možné řešení
- Složitost algoritmu je $O(N * N!)$
- Základní princip:

```
function bogo(array) {  
    while ( !isOrdered (array) ) {  
        randomMix(array) ;  
    }  
}
```

Popište princip ShakerSortu a HeapSortu

HeapSort = Binární halda

HeapSort - princip

- Halda se pak využívá k tomu, aby se do ní uspořádaly prvky vstupní posloupnosti.
- Poté se z haldy vybere uzel do výstupní posloupnosti, tzn. minimální (tedy nejvyšší) uzel (kořen).
- Následně se provede rekonstrukce haldy ze zbývajících uzlů
- Postup se opakuje s tím, že další odebraný uzel (kořen nové haldy) se umístí **na začátek** výstupní posloupnosti
- Výsledkem je setříděná výstupní posloupnost

ShakerSort

- Je vylepšením BubbleSortu
- Řadí vstupní pole v obou směrech
- Stejně jako BS má vnořené cykly – hlavní iterační a vedlejší porovnávací
- Hlavní iterační probíhá jen $n/2$ krát
- Vedlejší porovnávací jsou dva – každý z opačného konce pole
- Jeho složitost je opět $O(N^2)$
- Řeší ovšem lépe problém „rychlých“ a „pomalých“ přesunů (zající a želvy)
- Jde o to, že u BS je posun vpřed rychlý, ale posun vzad pomalý

Popište princip SelectSortu a BubbleSortu

BubbleSort – řazení záměnou

- Název od „probublávání“ větších prvků na konec (začátek) tříděné množiny.
- Složitost
  - nejhorší $O(N^2)$ – v krajním případě $(N^2+N)/2$ kroků
  - nejlepší $O(N)$
- Přirozená, stabilní, vnitřní
- I když má stejnou složitost jako InsertSort je pomalejší – má více elementárních operací v datech
- Varianta kdy probubláváme v obou směrech se nazývá Shaker či CocktailSort – složitost opět $O(N^2)$

SelectSort

- Velmi jednoduchý algoritmus
- Snadná implementace
- Složitost algoritmu je vždy kvadratická $O(N^2)$
- Vnitřní, nestabilní, nepřirozená

pracuje na principu nalezení minimálního prvku v nesetříděné části posloupnosti a jeho zařazení na konec již setříděné posloupnosti.

Popište princip InsertSortu a QuickSortu

InsertSort

- přirozený algoritmus třídění karet na ruce jednoduchá implementace
- efektivní na malých množinách
- Složitost –nejhorší $O(N^2)$, nejlepší $O(N)$
- dokáže řadit data tak, jak přicházejí na vstupu –online algoritmus
- Vnitřní i vnější, přirozený, stabilní
- efektivní způsob testování, zda jsou data uspořádaná nebo ne

Princip

Pracuje na principu vkládání prvku na jeho správné místo v posloupnosti.

K tomu využívá pomocný prvek, zpravidla nultý prvek posloupnosti.

QuickSort

- Nejhorší případ $O(N^2)$, nejlepší a průměrný $O(N \log N)$.
- Logaritmickou složitost nelze zaručit, ale reálné aplikace a testy ukazují, že na (pseudo)náhodných datech je vůbec nejrychlejší ze všech obecných řadicích algoritmů.
- Díky D&C je dobře paralelizovatelný.
- Vnitřní, nestabilní, nepřirozený

Princip

Pracuje na principu rozdělení pole řazených prvků na dvě části (méně než pivot a více) a tyto potom seřadit.

Využívá rekurzi

Popište princip MergeSortu a CombSortu

MergeSort

- Logaritmická složitost $O(N \log N)$ –vždy
- Větší paměťové nároky –obvykle potřebuje odkládací ADT o velikosti N .
- Výhoda –stabilní, paralelizovatelný, vyšší výkon na sekvenčních médiích
- Implicitní řazení v řadě jazyků –např. GNU C a Java.

Rozdělit na jednotlivé prvky a pak uspořádané sloučit do posloupností a pak sloučit tyto posloupnosti.

CombSort

BubbleSort který porovnává prvky vzdálené o mezeru která začíná na $N^{3/4}$ a pak se po každé iteraci zmenšuje o 25%, až na BS.

Vyhledávání, o čem jde, zákl. pojmy, rozdíl mezi lineárním a binárním vyhledáváním

Vyhledávání = Search hledáme klíč k v množině S

Typ prohledávaného prostoru určuje jaký algoritmus zvolíme i jak ho musíme implementovat

Statický

- velikost v čase je konstantní
- snadno se implementuje (sestavuje)
- změna (přidání, odebrání prvku) vytvoří novou verzi prostoru
- příklady: telefonní seznam, slovník (kniha), některé ADT např. tuple v Pythonu

Dynamický

- velikost se v čase mění
- implementace operací je náročnější
- příklady: ADT jako slovník, seznam a další

Lineární vyhledávání

- jednoduchý a často používaný způsob
- postupně procházíme všechny prvky S dokud nenajdeme k
- lineární složitost $O(n)$
- pracuje na obecné (neseřazené) množině

Binární vyhledávání

- metoda půlení intervalu
- S musí být uspořádaný
- rekurzivní algoritmus D&C
- logaritmická složitost $O(\log n)$

Pokud hledáme jednou v neseřazených datech tak lineární, jinak musíme promyslet není-li lepší uspořádat množinu a použít binární vyhledávání.

Binární a interpolační vyhledávání

Interpolační vyhledávání

- Varianta binárního
- Snaha simulovat lidské chování, např. vyhledávání ve slovníku
- Na rozdíl od binárního v. nepočítáme medián, ale odhad dle vzorce:

$$\text{Index} = \text{first\_index} + ((\text{first\_index} - \text{last\_index}) / (S[\text{first\_index}] - S[\text{last\_index}])) * (k - S[\text{first\_index}])$$

Binární vyhledávací stromy - vlastnosti, metody

procházení, vkládání a odstranění prvku

vlastnosti:

- BVS je binární strom
- hodnota klíče uzlu $x = v(x)$
- pro všechny uzly levého podstromu L platí, že $v(L) < v(x)$
- pro všechny uzly pravého podstromu R platí, že $v(R) > v(x)$

BVS –využití a vlastnosti

- hledání určitého klíče
- hledání minima a maxima
- řazení dat
  - inorder BVS zobrazí seřazenou množinu
  - pomalejší než heapSort (QS, MS)
  - efektivní metoda online řazení

Odstranění uzlu

Pokud má 2 potomky tak ho vyměníme za největší v levém podstromu nebo z nejmenší v pravém podstromu.

Když má jednoho potomka tak ho tím potomkem nahradíme

Když nemá žádného potomka tak stačí prostě odstranit.

Vyvažování stromů - co to je, proč to je, co je bal a

rotace

Proč? Vyvážený strom má vyhledávání se složitostí $\log(n)$.

Rozdíl je podle čeho určujeme, že je strom vyvážený:

- výška** podstromů -AVL strom (samovyvažující binární strom, hloubka levého a pravého podstromu se liší nejvýše o 1)

- výška+** počet potomků –varianty B-stromu, př. 2-3 strom

- váha** podstromů (počty uzlů) -váhově vyvážený strom

Bal je faktor vyváženosti $\text{bal}(u) = h_{\text{left}} - h_{\text{right}}$

Rotace je operace která slouží k vyvážení stromu. L, R, LR, RL

Hashování - základní terminologie, princip, asociativní a

adresní vyhledávání, hašovací funkce + kolize

Hash = otisk, miniatura

Asociativní vyhledávání

- Hledáme klíč ve stromu

- Složitost je $O(\log N)$

Adresní vyhledávání

Přímé:

Hledaný klíč je přímo indexem, adresou v paměti.
Počet klíčů určuje velikost indexu – náročné na paměť
Složitost elementární $O(1)$

Hašování:

Adresu v paměti vypočteme z hledaného klíče
Průměrná složitost je opět $O(1)$

Hašovací funkce $h(k)$

Definice: hašovací funkce $h(k)$ je zobrazením z množiny klíčů K do množiny adres $A = \langle A_{\min}, A_{\max} \rangle$.

Hašovací funkce $h(k)$

Je silně závislá na vlastnostech klíčů a jejich reprezentaci v paměti

Ideální funkce:

výpočetně co nejjednodušší (rychlá)
aproximuje náhodnou funkci
využívá rovnoměrně adresní prostor
generuje minimum kolizí

Kolizí nazýváme stav kdy pro dva různé klíče $k_1 \neq k_2$ platí, že $h(k_1) = h(k_2)$

Zřetěžené hashování, otevřené hashování, linear probing, double hashing - principy, výhody/nevýhody atd.

Zřetěžené hašování

Adresy v hašovací tabulce obsahují lineární seznamy
V případě kolize (stejná adresa) se prvek vloží na konec seznamu
V případě hledání sekvenčně procházíme konkrétní seznam

Otevřené hašování

Open address hashing

Tabulka adres uložená do pole

V případě kolize prohledáváme určitou metodou další prvky pole, dokud nenajdeme prázdnou pozici.

Při vyhledávání postupujeme stejně – stejnou metodou procházíme, pokud najdeme volnou pozici znamená to že prvek není indexován.

Podle metody hledání volného místa rozlišujeme:

1. lineární prohledávání (linear probing)
2. dvojí hašování (double hashing)

Linear probing

$h(k) = [(k \bmod 5) + i] \bmod 5 = (k + i) \bmod 5$ kde 5 je velikost pole, $i = 0$ na začátku
pokud dojde ke kolizi $i++$

Dvojitě hašování

Double hashing

Na rozdíl od lineárního prohledávání zde jako metodu použijeme druhou hašovací funkci

Obě jsou funkcí k

Každá má jinou sekvenci prohledávání

$h(k) = [h_1(k) + i \cdot h_2(k)] \bmod m$

Prohledávání řetězců - terminologie, princip, přirozené prohledávání, KMP, chybová funkce

řetězec T (text) a vyhledávaný řetězec P (vzor, pattern)

Podřetězec $S[i:j]$ je část řetězce S mezi indexy i a j .

Prefix (předpona) S je podřetězec $S[0:i]$

Suffix (přípona) S je podřetězec $S[i:m-1]$. Kde i je libovolný index mezi 0 a $m-1$

Každé slovo je prefixem i suffixem sebe sama – takový prefix nazýváme nevlastní.

Abeceda A je konečná množina znaků ze kterých tvoříme T a P.
Velikost abecedy je během algoritmu konstantní.

Přirozené prohledávání

Postupně procházíme celý řetězec T a pro každou pozici testujeme, zda na ní nezačíná hledaný řetězec P.

Složitost algoritmu je $O(mn)$ – nejhorší případ.

V praxi při hledání v běžném textu obvykle dosahujeme $O(m+n)$.

Algoritmus je rychlý, pokud je abeceda textu „velká“ např. A..Z, a..z, 1..9, atd.

Algoritmus je pomalý pro „malou“ abecedu

Tedy hlavně 0,1 (binární soubory, obrázkové soubory, atd.)

Knuth-Morris-Pratt (KMP)

Princip je stejný jako u přirozeného prohledávání

Rízení procesu:

Nastupuje pokud se vyskytne neshoda mezi textem a vzorem v pozici $P[j]$

Jaký je největší možný posun vzoru abychom se vyhnuli opakování

porovnávání?

Složitost $O(m+n)$

Algoritmus se nikdy nevrací ve vstupním textu – vhodné pro sekvenční zpracování rozsáhlých dat.

Chybová funkce

$F(k)$ velikost největšího prefixu, který je zároveň sufixem, k je pozice kde došlo k neshodě v Patternu

Prohledávání řetězců - Boyer-Moore, Rabin-Karp - princip, srovnání

Boyer-Moore

Časová složitost BM algoritmu je v nejhorším případě $O(nm + A)$

Algoritmus je rychlejší pokud je abeceda (A) velká, pomalý pro malou abecedu.

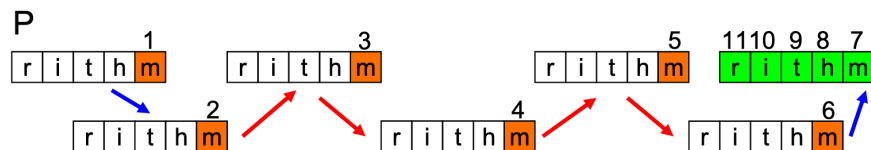
Tedy stejně jako přirozené prohledávání (PP) je vhodný pro text, špatný pro binární vstupy

BM je rychlejší než PP v případě vyhledávání nad stejnou abecedou.

T

a p a t t e r n m a t c h i n g a l g o r i t h m

P

→ případ 1

→ případ 3

Rabin-Karp algoritmus

Založen na použití hašování

Vypočteme hash pro vzor P (délky m) a pro prokaždý podřetězec řetězce T délky m.

Procházíme řetězcem T ale místo jednotlivých znaků porovnáváme hash každého podřetězce a vzoru.

V případě shody provedeme test podřetězce a vzoru znak po znaku – ochrana proti kolizi haše.